

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาคอีสานตอนบนของประเทศไทย ได้ชื่อว่าเป็นแหล่งอารยธรรมที่เก่าแก่แห่งหนึ่งของโลก และเป็นที่ตั้งของชุมชนเก่าแก่นับพันปี เช่น แหล่งอารยธรรมโบราณบ้านเชียง¹ จึงมีความสำคัญยิ่งทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม นอกจากนี้ภาคอีสานยังมีพื้นที่ขนาดใหญ่เป็นศูนย์รวมของประชากรหลากหลายทั้งเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ เช่น เผ่าผู้ไท ไทย้อ ลาว เป็นต้น² มีประเพณีพื้นถิ่นที่มีความหลากหลายแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะ และมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน คือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ยังผลให้ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณรอยต่อเขตแนวชายแดนมีการติดต่อกันระหว่างประเทศใกล้เคียงจนก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างกันส่งผลให้เกิดการสร้างสันติภาพและความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

เมื่อรัฐบาลมีนโยบายเปิดเสรีด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว โดยให้ความสำคัญกับการสร้างโครงข่ายคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงติดต่อกันได้โดยสะดวก นโยบายนี้ทำให้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนเป็นภาคที่มีศักยภาพในเชิงที่ตั้งภูมิศาสตร์-เศรษฐกิจ³ กล่าวคือเป็นภาคที่มีแนวสายทางที่เชื่อมจากฝั่งทะเลตะวันออก(ทะเลจีนใต้) ไปสู่ฝั่งทะเลตะวันตก(อันดามัน) ของอนุภูมิภาคอินโดจีนด้วยโครงการพัฒนาเส้นทางเศรษฐกิจอัครเบ็ลยูอีซี (EWEC) : East-West Economic Corridor จาก เมืองท่าดานัง / เวียดนาม-เมืองคันทะบุรี / ลาว-มุกดาหาร / ไทย-อ.แม่สอด จ.ตาก / ไทย-เมืองเมียวดี / พม่า-ท่าเรือมะละแหม่ง / พม่า) ซึ่งเป็นโครงการที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นแนวเส้นทางเศรษฐกิจโครงการแรกที่ประสานเชื่อมโยงด้านตะวันออก-ตะวันตกของอินโดจีนเข้าด้วยกันในหลายมิติ โดยโครงการ East-West Economic Corridor นี้จะเชื่อมต่อพม่า-ไทย-ลาว และเวียดนาม โดยมีสะพานข้ามแม่น้ำโขงที่มุกดาหารและทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 9 ในประเทศลาวเป็นเส้นทางเชื่อมโยงที่สำคัญ ในลักษณะโครงข่ายการคมนาคมขนส่งทางบกที่เชื่อมต่อเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ให้เป็นหนึ่งเดียวทั้งด้านการค้า และการลงทุน อันเป็นวัตถุประสงค์หลักของโครงการมากกว่าที่จะเป็น Land bridge ที่เชื่อมทะเลอันดามันกับทะเลจีนใต้ GMS เป็นโครงการที่คาดว่าจะผลักดันการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในพื้นที่แนวตะวันออก-ตะวันตก และแนวสายทางเชื่อมจากทะเลภาคตะวันออกของไทย (อ่าวไทย) สู่มัง

¹ พิสิฐ เจริญวงศ์, วัฒนธรรมโบราณบ้านเชียง, องค์การคำคุณาภา, กรุงเทพฯ, 2546, หน้า 1.

² ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น, เอกสารประกอบการศึกษาวิชาประวัติศาสตร์อีสาน, 2548, หน้า 12.

³ สมาคมหอการค้าจังหวัดขอนแก่น, เอกสารรายงานโครงการประจำปี 2543, 2543, หน้า 36.

ทะเลตะวันออก(ทะเลจีนใต้) ด้วยโครงการพัฒนาเส้นทางอีเอสบี (ESB): Eastern Sea Board ซึ่ง
มีโครงการพัฒนาเส้นทางสระแก้ว-บุรีรัมย์-ยโสธร-มุกดาหาร จึงได้เกิดโครงการก่อสร้างสะพาน
เชื่อมสองฝั่งโขง จ.มุกดาหาร / ไทย-สะหวันนะเขต / ลาว เพื่อเชื่อมโยงพื้นที่ภายในอนุภูมิภาคอิน
โดจีน⁴

จากโครงการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 2 จะส่งผลให้มีการไปมาหาสู่กัน
อย่างสะดวก รวดเร็ว โดยมีโครงการเร่งปรับปรุงเส้นทางสายหลักแม่สอด-มุกดาหาร และสาย
สระแก้ว-มุกดาหาร จะขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ การขนส่งสินค้า การลงทุน การบริการ แหล่ง
งานและการท่องเที่ยวที่มุ่งสู่ดินแดนสองฝั่งโขงเพื่อเชื่อมโยงไปยังที่ท่องเที่ยวประเทศในอนุภูมิภาค
เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ทำรายได้จำนวนมากให้กับประเทศ การพัฒนา
ศักยภาพและวางแผนเพื่อรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวจึงเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจจากทุก
ประเทศและเป็นวิสัยทัศน์สำคัญในการพัฒนาแต่ละอนุภูมิภาค เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้าสู่
ประเทศของตน ซึ่งอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเมื่อเปรียบเทียบกับภูมิ
ภาคอื่น พบว่ายังไม่มีการพัฒนาทางด้านนี้เท่าที่ควรแต่กิจกรรมการท่องเที่ยวจะมีบทบาทและ
ความสำคัญมากต่อภูมิภาคนี้ในอนาคต⁵ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงมีแนวคิดในการดึงเอ
ลักษณะและจุดเด่นของภาคซึ่งอุดมไปด้วยมรดกทางศิลปวัฒนธรรม และมีสถานที่ซึ่งบ่งบอกถึง
ความเป็นมา วิวัฒนาการแหล่งประวัติศาสตร์ อารยธรรมของผืนแผ่นดินไทย⁶ เพื่อนำมาพัฒนา
เป็นแหล่งท่องเที่ยวสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ และเป็นหนึ่งทางเลือกของนักท่องเที่ยวในตลาดโลก⁷
แต่การพัฒนาและการอนุรักษ์มักประสบปัญหาที่สวนทางกันอยู่เสมอ เนื่องจากการพัฒนาได้มุ่ง
เน้นผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากกว่าการให้ความสนใจผลกระทบที่มีต่อแหล่งศิลปวัฒนธรรมซึ่ง
ถือเป็นแหล่งเรียนรู้สำคัญของชาติพันธุ์

จากโครงการพัฒนาการคมนาคมทางบกอนุภูมิภาคอินโดจีนเส้นทางเศรษฐกิจแนวตะวัน
ออก-ตะวันตก (EWEC) : East-West Economic Corridor ประเทศไทยนั้นได้อยู่ในระยะดำเนินการ
การปรับปรุงถนนภายในประเทศเชื่อมโยงเส้นทางสู่ประเทศลาวและประเทศเวียดนาม โดยถนน
อินโดจีนสายนี้มีแนวพาดผ่านอนุภูมิภาคอีสานตอนบนที่จังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์
มุกดาหาร เพื่อรองรับการคมนาคมขนส่ง การค้าขายและท่องเที่ยวอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงใน

⁴ การศึกษาเพื่อทำแผนปฏิบัติการคมนาคมขนส่ง , แขวงทางจังหวัดขอนแก่น , 2546.

⁵ การศึกษาเพื่อทำแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น อุดรธานี หนองคาย , ศูนย์บริการวิชาการ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2545, หน้า 47.

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 53.

⁷ เสกสรรค์ ยงวิเศษย์ , การศึกษาการจัดการและการพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ กรณีศึกษาการวางแผน
พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวระหว่าง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลาว กัมพูชา และเวียดนาม , คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น , 2545.

อนาคต ดังนั้นการพัฒนาถนนสายอินโดจีนนี้มีแนวโน้มอันอาจจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อแหล่งประวัติศาสตร์ของภาคอีสานตอนบน การศึกษาเพื่อหาแนวทางการอนุรักษ์แหล่งประวัติศาสตร์ จึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการวางแผนโครงการด้านการอนุรักษ์แหล่งประวัติศาสตร์ในพื้นที่โดยตรงและพื้นที่ใกล้เคียงควบคู่ไปกับการวางแผนพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมโครงการถนนสายเศรษฐกิจแนวตะวันออก- ตะวันตกสู่อินโดจีนในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขงให้เป็นอย่างดีเหมาะสม โดยรักษาเอกลักษณ์และคุณค่าแหล่งประวัติศาสตร์อารยธรรมของไทยในดินแดนอนุภูมิภาคอีสานตอนบนไว้ควบคู่ไปกับการพัฒนาความเจริญสู่ประเทศอินโดจีน

1.2 คำถามในงานวิจัย

แหล่งประวัติศาสตร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนอาจจะได้รับผลกระทบอะไรบ้างจากโครงการสร้างถนนแนวตาข่ายตะวันออก – ตะวันตกสู่อินโดจีน (East-West Economic Corridor) และควรมีแนวทางการอนุรักษ์แหล่งประวัติศาสตร์ให้เหมาะสมอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันของแหล่งประวัติศาสตร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนเพื่อวิเคราะห์ความสำคัญ คุณค่า และเอกลักษณ์
2. ศึกษาการอนุรักษ์และการพัฒนาแหล่งประวัติศาสตร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนที่ปฏิบัติกันสืบมา
3. ศึกษาโครงการเขตพื้นที่แนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงและผลอันอาจจะเกิดขึ้นกับแหล่งประวัติศาสตร์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนในอนาคต
4. เสนอแนวทางการอนุรักษ์แหล่งประวัติศาสตร์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

1.4 ขอบเขตการศึกษา

1.4.1 ขอบเขตพื้นที่

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ประกอบด้วย 11 จังหวัด แบ่งเป็น 3 อนุภูมิภาค ได้แก่ อนุภูมิภาคตอนบนกลุ่ม 1, 2 และ 3 ดังนี้⁶

อนุภูมิภาคอีสานตอนบนกลุ่มที่ 1 ได้แก่ จังหวัดเลย หนองบัวลำภู อุดรธานี และหนองคาย

⁶ เอกสารแนะนำสถาบัน .สถาบันยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

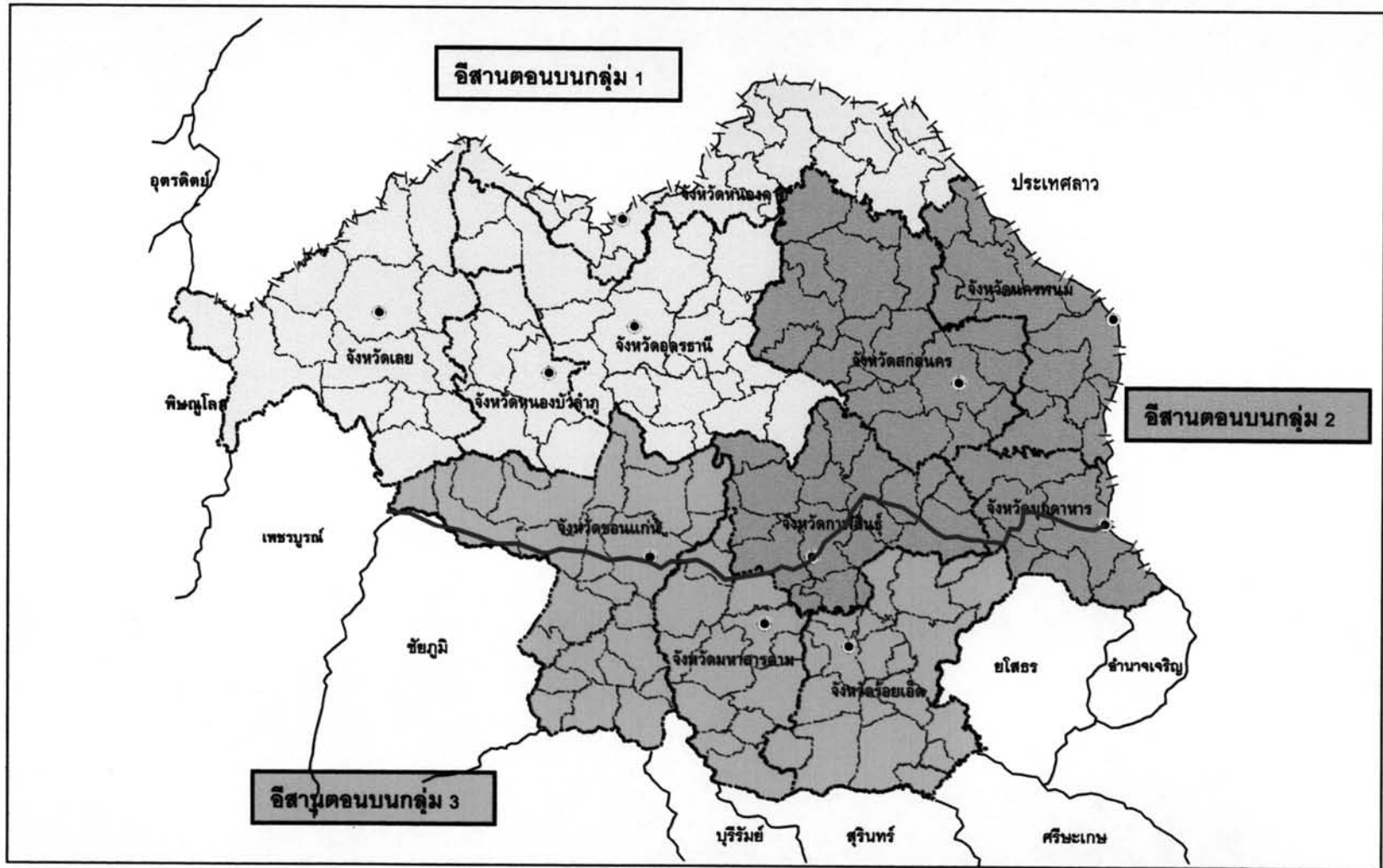
อนุภูมิภาคอีสานตอนบนกลุ่มที่ 2 ได้แก่ จังหวัดนครพนม มุกดาหาร กาฬสินธุ์ และ สกลนคร

อนุภูมิภาคอีสานตอนบนกลุ่มที่ 3 ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม และร้อยเอ็ด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนมีพื้นที่รวมทั้งหมด 85,198.4 ตารางกิโลเมตร หรือ 53.2 ล้านไร่⁹ ข้อมูลที่รวบรวมจะอยู่ในระดับภาค กลุ่มจังหวัด จังหวัด อำเภอ และในการ ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งประวัติศาสตร์นั้น ได้พิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีแนวสายอีดับ เบิ้ลยูอีซี (EWEC): East-West Economic Corridor พาดผ่านเป็นกลุ่มพื้นที่หลัก ได้แก่ จังหวัด ขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์ มุกดาหาร ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาถึงแหล่ง ประวัติศาสตร์ที่อยู่ภายในจังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์ มุกดาหาร เท่านั้น

1.4.2 ขอบเขตเนื้อหา

ศึกษาพัฒนาการและสภาพปัจจุบันของแหล่งประวัติศาสตร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบนเพื่อวิเคราะห์ความสำคัญ คุณค่า และเอกลักษณ์ ศึกษานโยบายของรัฐบาลในการ พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนโดยจะเน้นการพัฒนาโครงสร้างถนนแนวตาข่ายตะวันออก-ตะวันตกสู่อินโดจีน (East-West Economic Corridor) เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงและผลอันอาจเกิดขึ้นกับแหล่งประวัติศาสตร์จากการพัฒนาถนนสู่อินโดจีน และเสนอแนะแนวทางการอนุรักษ์แหล่งประวัติศาสตร์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ในการรองรับ แผนการพัฒนาโครงการสร้างถนนแนวตาข่ายตะวันออก – ตะวันตกสู่อินโดจีน (East-West Economic Corridor) ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ศึกษา ตลอดจนศึกษา นโยบายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและเกี่ยวข้องกับแหล่งประวัติศาสตร์ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอน บน

⁹ ESRI (THAILAND) , คู่มือการเดินทางและการท่องเที่ยว , หน้า 7.

ภาพที่ 1.1 แสดงพื้นที่ศึกษาอนุภูมิภาคอิสานตอนบน 3 กลุ่ม

1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษามีขั้นตอน ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคเอกสาร

ก. ศึกษาทฤษฎี แนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์แหล่งประวัติศาสตร์

ข. เก็บรวบรวมข้อมูลขั้นทุติยภูมิ จากเอกสารวิชาการเกี่ยวกับแหล่งประวัติศาสตร์ พัฒนาการ ความเป็นมาของพื้นที่ศึกษา และข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับแผนพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยวโครงการสร้างถนนแนวตาข่ายตะวันออก-ตะวันตกสู่อินโดจีนจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง สถิติและข้อมูลจากหน่วยงานราชการ เอกชน และข้อมูลเอกสารจากแหล่งค้นคว้าต่าง ๆ โดยเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และประชากร ตลอดจนข้อมูลอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

2. การสำรวจภาคสนาม

เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพปัจจุบันของแหล่งประวัติศาสตร์ ชั้นปฐมภูมิจากการสำรวจ การสังเกต และการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ศึกษาทั้งในชุมชนและภาคราชการ

3. ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลในด้านต่าง ๆ

ก. วิเคราะห์ถึงความสำคัญ คุณค่าและเอกลักษณ์ ของแหล่งประวัติศาสตร์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ข. วิเคราะห์การอนุรักษ์และการพัฒนาแหล่งประวัติศาสตร์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนที่ดำเนินการโดยภาครัฐ

ค. วิเคราะห์ศักยภาพ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงและผลอันอาจเกิดขึ้นกับแหล่งประวัติศาสตร์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จากนโยบายและแผนพัฒนาโครงการเขตพื้นที่แนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor)

4. สรุปผลการศึกษา

เสนอแนวทางการอนุรักษ์แหล่งประวัติศาสตร์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นฐานข้อมูลสำหรับใช้ในการวางแผนงานด้านการอนุรักษ์ที่ดำรงรักษาเอกลักษณ์ของพื้นที่ไว้ จากผลกระทบอันเนื่องมาจากโครงการสร้างถนนแนวตาข่ายตะวันออก – ตะวันตกสู่อินโดจีน (East-West Economic Corridor)

1.6 แหล่งที่มาของข้อมูล

ข้อมูลที่น่ามาใช้เป็นข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ซึ่งรวบรวมได้ทั้งหน่วยงานของรัฐบาล เอกชน และหน่วยงานรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
2. กรมโยธาธิการและผังเมืองกระทรวงมหาดไทยและสำนักงานโยธาธิการจังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์ และมุกดาหาร
3. กองแผนงาน กองโบราณคดี กรมศิลปากรและกลุ่มศิลปากรที่ 7, 9 และ 11
4. สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม
5. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และการท่องเที่ยวสำนักงานเขตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
6. สำนักงานวัฒนธรรมและประชาสัมพันธ์จังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์ และมุกดาหาร
7. สมาคมหอการค้าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
8. ศูนย์วิจัยท่องเที่ยวภูมิภาคลุ่มน้ำโขง สถาบันยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
9. ศูนย์สิรินธร สถาบันวิจัยศิลปะ และวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
10. ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยอื่น ๆ

1.7 ข้อจำกัดของการศึกษา

1.7.1 ข้อจำกัดในเรื่องข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จะอยู่ในระดับภาค กลุ่มจังหวัด จังหวัด อำเภอ จากหน่วยราชการที่ได้ทำการจัดเก็บรวบรวมไว้

2. การศึกษาเรื่องการค้าเงินงานอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งประวัติศาสตร์ในพื้นที่ศึกษา จะเป็นข้อมูลที่สรุปจากเอกสารการปฏิบัติงานของกองทะเบียนโบราณคดี กรมศิลปากรและจากฝ่ายแผนการปฏิบัติการสำนักศิลปากรที่ 9, 10 และ 11 รวมทั้งหน่วยงานอนุรักษ์และสำนักงานวัฒนธรรมระดับจังหวัด ส่วนข้อมูลการอนุรักษ์ระดับท้องถิ่นมาจากการสัมภาษณ์คนในชุมชนและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในเฉพาะแหล่งประวัติศาสตร์ที่มีชื่อเสียงและมีผลกระทบเท่านั้น

1.7.2 ข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณและเวลาในการสำรวจภาคสนาม

เนื่องจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนมีขนาดใหญ่และมีแหล่งประวัติศาสตร์ อยู่เป็นจำนวนมาก จึงมีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณและเวลาในการสำรวจ

1.8 คำจำกัดความ

1.8.1. แหล่งประวัติศาสตร์

ในการศึกษานี้ หมายถึง พื้นที่ ที่ตั้ง สถานที่ ที่มีเหตุการณ์ เรื่องราวในอดีต ที่ได้รับการ บันทึกไว้ในรูปแบบต่างๆแต่ยุคของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เรียกว่า แหล่งประวัติศาสตร์¹⁰

ในการศึกษาแนวทางการอนุรักษ์แหล่งประวัติศาสตร์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนนั้น แหล่งประวัติศาสตร์ หมายถึง แหล่งที่ตั้งของมรดกทางวัฒนธรรมและมรดกทาง ธรรมชาติในบางประเภท ดังต่อไปนี้

แหล่งที่ตั้งของมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งศึกษาเฉพาะแหล่ง มรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้ หรือ แบบรูปธรรม ได้แก่ อนุสรณ์ ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประติมากรรม สิ่งก่อสร้าง สถานที่ซึ่งมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ทั้งที่สามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ได้หรือที่ เป็นซากโบราณในอดีต

แหล่งที่ตั้งของมรดกทางธรรมชาติ ซึ่งศึกษาเฉพาะแหล่ง วิวัฒนาการ สำคัญในอดีตของโลก ยุคของสัตว์ดึกดำบรรพ์ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาความหลากหลายทางธรรมชาติบนพื้นโลก

ประเภทของแหล่งประวัติศาสตร์ ได้แก่

1. อนุสรณ์ ได้แก่ วัด เจดีย์ ปราสาท ภู อาคาร และ ภาพเขียนสีถ้ำ
2. กลุ่มสิ่งก่อสร้าง ได้แก่ เมืองโบราณและชุมชนโบราณ
3. แหล่งโบราณคดี
4. ซากสัตว์ดึกดำบรรพ์

¹⁰ วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญาจังหวัดนครพนม ,กรมศิลปากร, 2542.

1.8.2. เส้นทางสู่อินโดจีน และเส้นทางหมายเลข 9

ในการศึกษานี้ หมายถึง เส้นทางเศรษฐกิจโครงการพัฒนาพื้นที่แนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) หรือ EWEC ที่ประสานเชื่อมโยงด้านพื้นที่ตะวันออก-ตะวันตกในภูมิภาคอินโดจีน จากเมืองท่าดานัง / เวียดนาม-เมืองคันทะบุรี / ลาว-มุกดาหาร / ไทย-อ.แม่สอด จ.ตาก / ไทย-เมืองเมียวดี / พม่า-ท่าเรือมะละแหม่ง / พม่า) โดยมีระยะทางทั้งหมดกว่า 1,500 กิโลเมตร และระยะทางที่เส้นทาง East-West Economic Corridor พาดผ่านภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เป็นระยะทาง ประมาณ 370 กิโลเมตร

EWEC เป็นแนวเส้นทางเศรษฐกิจโครงการแรกที่ประสานเชื่อมโยงด้านตะวันออก-ตะวันตกของอินโดจีนเข้าด้วยกันในหลายมิติ จะเชื่อมต่อพม่า-ไทย-ลาวและเวียดนามโดยมีสะพานข้ามแม่น้ำโขงที่มุกดาหารและทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 9 ในประเทศลาวเป็นเส้นทางเชื่อมโยงที่สำคัญ ในลักษณะโครงข่ายการคมนาคมขนส่งทางบกที่เชื่อมต่อเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงให้เป็นหนึ่งเดียวทั้งด้านการค้าและการลงทุน และเป็นโครงการที่คาดว่าจะผลักดันการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในพื้นที่แนวตะวันออก-ตะวันตก ซึ่งพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่แนวสาย EWEC พาดผ่านในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ จังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์ มุกดาหาร เท่านั้น

1.9 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงสภาพปัจจุบันของแหล่งประวัติศาสตร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
2. ทราบถึงศักยภาพ ความสำคัญ คุณค่าและเอกลักษณ์ของแหล่งประวัติศาสตร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
3. ทราบถึงผลกระทบจากเส้นทาง East-West Economic Corridor ที่มีต่อแหล่งประวัติศาสตร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการหาแนวทางในการพัฒนาแหล่งประวัติศาสตร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนต่อไป
4. ข้อมูลจากการศึกษาจะเป็นประโยชน์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการอนุรักษ์แหล่งประวัติศาสตร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน